

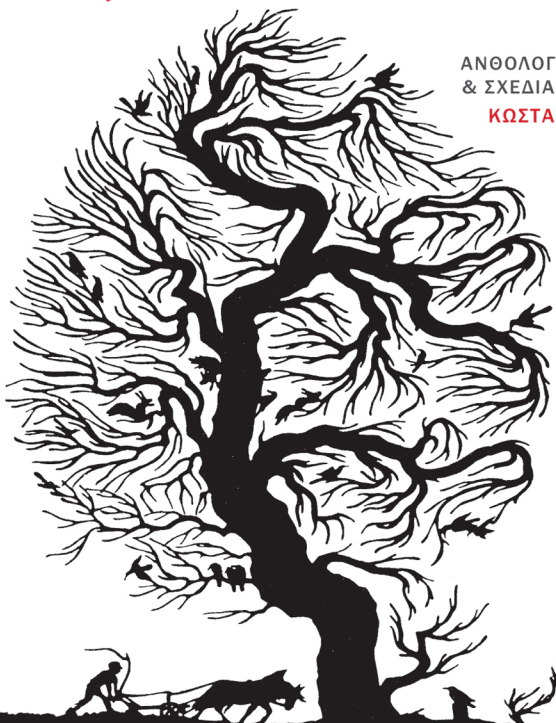
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

2019

Με τη μαγεία του Παπαδιαμάντη

ΑΝΘΟΛΟΓΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
& ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΔΕΥΤΕΡΑ 31
Δεκεμβρίου 2018

2019

1 ιανουάριος

ΤΡΙΤΗ

Περιτομή Ιησού Χριστού, Βασιλείου του Μεγάλου

1

ΤΕΤΑΡΤΗ

2

ΠΕΜΠΤΗ

3

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

4

ΣΑΒΒΑΤΟ

5

ΚΥΡΙΑΚΗ

Τα Άγια Θεοφάνια

6

Η σταχομαζώχτρα

Χριστουγεννιάτικο διήγημα

Ο ΚΥΡ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ δὲν ἦτο ιδίως προεξοφλητής, ἢ τοκιστής, ἢ ἔμπορος, ἦτον ὅλα αὐτὰ ὁμοῦ. Ἕνα φόρον ἐπιτηδεύματος ἐπλήρωνεν, ἀλλ' ἔκαμνε τρεῖς τέχνες.

Ἡ γραῖα Ἀχτίτσα, εἰς φοβερὰν διατελοῦσαν ἔνδειαν, ἔλαβε τὸ παρὰ τοῦ υἱοῦ της ἀποσταλὲν γραμματίον, ἐφ' οὗ ἐφαίνοντο γράμματα κόκκινα καὶ μαῦρα, ἄλλα ἔντυπα καὶ ἄλλα χειρόγραφα, ἐξ ὧν δὲν ἐνόει τίποτε ὁ γηραιὸς ἐφημέριος, οὔτε αὐτή, καὶ μετέβη εἰς τὸ μαγαζὶ τοῦ κυρ Μαργαρίτη.

Ὁ κυρ Μαργαρίτης ἐρρόφησε δραγμίδα ταμβάκου, ἐτίναξε τὴν βράκαν του, ἐφ' ἧς ἔπιπτε πάντοτε μέρος ταμβάκου, κατεβίβασε μέχρι τῶν ὀφρῶν τὴν σκούφιαν του, ἔβαλε τὰ γυαλιά του, καὶ ἤρχισε νὰ ἐξετάζη διὰ μακρῶν τὸ γραμματίον.

— Ἔρχεται ἀπ' τὴν Ἀμέρικα; εἶπε. Σ' ἐθυμήθηκε, βλέπω, ὁ γυιὸς σου. Μπράβο, χαίρομαι.

Εἴτα ἐπανέλαβεν:

— Ἔχει τὸν ἀριθμὸν 10, ἀλλὰ δὲν ξέρομε τί εἶδους μονέδα νὰ εἶναι, δέκα σελλίνια, δέκα ρούπιες, δέκα κολωνάτα ἢ δέκα... Διεκόπη, παρ' ὀλίγον νὰ ἔλεγε «δέκα λίρες».

— Νὰ φωνάξουμε τὸ δάσκαλο, ἐμορμύρισεν ὁ κυρ Μαργαρίτης· ἴσως ἐκεῖνος ξεύρει νὰ τὸ διαβάσῃ. Τί γλῶσσα νὰ εἶναι τάχα;

Ὁ ἑλληνοδιδάσκαλος, ὅστις ἐκάθητο βλέπων τοὺς παί-

Γλωσσάρι: **δραγμῖς**, η: η πρέζα, η λιγοστή ποσότητα που πιάνουν τα δυο τρία δάχτυλα από μια μικρόκοκκη ουσία, όπως καπνός, αλάτι κτλ. || **μονέδα**, η: γενικά, το νόμισμα || **ρούπιες**, οι: νομίσματα της Ινδίας || **κολωνάτα**, τα: παλιά ασημένια ισπανικά νομίσματα με εγχάρακτη παράσταση τις δύο Ηράκλειες Στήλες (= κολόνες, στύλους) στο Γιβραλτάρ

ΔΕΥΤΕΡΑ

Ιωάννου του Προδρόμου και Βαπτιστού

7

ΤΡΙΤΗ

8

ΤΕΤΑΡΤΗ

9

ΠΕΜΠΤΗ

10

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

Θεοδοσίου του Κοινοβιάρχου

11

ΣΑΒΒΑΤΟ

Τατιανής μάρτυρος

12

ΚΥΡΙΑΚΗ

13

ζοντας τὸ κιὰμο εἰς παράπλευρον καφενεῖον, παρακληθεὶς μετέβη εἰς τὸ μαγαζὶ τοῦ κυρ Μαργαρίτη. Εἰσῆλθεν ὀρθός, δύσκαμπτος, ἔλαβε τὸ γραμμάτιον, παρεκάλεσε τὸν κυρ Μαργαρίτην νὰ τοῦ δανείσῃ τὰ γυαλιά του καὶ ἤρχισε νὰ συλλαβίζῃ τοὺς λατινικοὺς χαρακτῆρας:

— Πρέπει νὰ εἶναι ἀγγλικά, εἶπεν, ἐκτὸς ἂν εἶναι γερμανικά. Ἀπὸ ποῦ ἔρχεται αὐτὸ τὸ δελτάριον;

— Ἀπ’ τὴν Ἀμέρिका, κυρ δάσκαλε, εἶπεν ἡ θεια-Ἀχτίτσα.

— Ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν; Τότε, θὰ εἶναι ἀγγλικόν.

Καὶ ταῦτα λέγων προσεπάθει νὰ συλλαβίσῃ τὰς λέξεις: ten pounds sterling, ἃς ἔφερε χειρογράφους ἡ ἐπιταγή.

— Sterling, εἶπε· sterling θὰ σημαίνῃ τάλληρον, πιστεύω. Ἡ λέξις φαίνεται νὰ εἶναι τῆς αὐτῆς ἐτυμολογίας, ἀπεφάνθη δογματικῶς.

Καὶ ἐπέστρεψε τὸ γραμμάτιον εἰς χεῖρας τοῦ κυρ Μαργαρίτη.

— Αὐτὸ θὰ εἶναι, εἶπε, καὶ ἐπειδὴ ὑπάρχει ἐπὶ τῆς κεφαλίδος ὁ ἀριθμὸς 10, θὰ εἶναι χωρὶς ἄλλο γραμμάτιον διὰ δέκα τάλληρα. Τὸ κάτω-κάτω, ὀφείλω νὰ σᾶς εἶπω ὅτι δὲν γνωρίζω ἀπὸ χρηματιστικά. Εἰς ἄλλα ἡμεῖς ἀσχολούμεθα, οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐπειδὴ ἡσθάνθη ψυχὸς εἰς τὸ κατάψυχρον καὶ πλακόστρωτον μαγαζίον τοῦ κυρ Μαργαρίτη, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ καφενεῖον, ἵνα θερμανθῇ.

* * *

Ὁ κυρ Μαργαρίτης εἶχεν ἀρχίσει νὰ τρίβῃ τὰς χεῖρας καὶ κάτι ἐφαίνετο σκεπτόμενος.

— Τώρα, τί τὰ θέλεις, εἶπε στραφεὶς πρὸς τὴν γραῖαν. Οἱ καιροὶ εἶναι δύσκολοι, μεγάλα κεσάτια. Νὰ τὸ πάρω, νὰ σοῦ τὸ ἐξαργυρώσω, ξέρω πὼς εἶναι σίγουρος ὁ παρὰς μου, ξέρω ἂν δὲν εἶναι καὶ ψεύτικο; Ἀπὸ καὶ κάτω, ἀπ’ τὸν χαμένον κό-

κιὰμο, το: ένα από τα παιχνίδια της τράπουλας

ΔΕΥΤΕΡΑ

Αγνής μάρτυρος

14

ΤΡΙΤΗ

15

ΤΕΤΑΡΤΗ

16

ΠΕΜΠΤΗ

Αντωνίου του Μεγάλου

17

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

Αθανασίου του Μεγάλου, Κυρίλλου πατριαρχών Αλεξανδρείας

18

ΣΑΒΒΑΤΟ

19

ΚΥΡΙΑΚΗ

Ευθυμίου του Μεγάλου

20

σμον, περιμένεις ἀλήθεια; Ὅλες οἱ ψευτιές, οἱ καλπουζανιές, ἀπὸ κεῖ μᾶς ἔρχονται. Γυρίζουν τόσα χρόνια οἱ σουρτούκηδες (μὲ συγχωρεῖς, δὲν λέγω γιὰ τὸν γιουὶ σου), ἐκεῖ ποὺ φένει ὁ ἥλιος τὸ ψωμί, καὶ δὲν νοιάζονται νὰ στείλουν ἕναν παρᾶ, ἕνα σωστὸν παρᾶ, μοναχὰ στέλνουν παλιόχαρτα.

Ἐφερε δύο βόλτες περὶ τὸ τεράστιον λογιστήριόν του καὶ ἐπανελάβε:

— Καὶ δὲν εἶναι μικρὸ πρᾶγμα αὐτό, νὰ σὲ χαρῶ, εἶναι δέκα τάλλαρα. Νὰ εἶχα δέκα τάλλαρα ἐγώ, παντρευόμουν.

Εἶτα ἐξηκολούθησε:

— Μὰ τί νὰ σοῦ πῶ; σὲ λυποῦμαι ποὺ εἶσαι καλὴ γυναῖκα, κι' ἔχεις καὶ κεῖνα τὰ ὀρφανά. Νὰ κρατήσω ἐγὼ ἐνάμισυ τάλλαρο διὰ τοὺς κινδύνους ποὺ τρέχω, καὶ γιὰ τὰ ὀχτώμισυ πλιά... Καὶ γιὰ νᾶμαστε σίγουροι, μὴ γυρεύης κολωνάτα, νὰ σοῦ δώσω πεντόφραγκα, γιὰ νᾶμαστε μέσα... Ὀχτώμισυ πεντόφραγκα, λοιπόν... Ἄ!... ξέχασα...

Τοῦναντίον, δὲν εἶχε ξεχάσει· ἀπ' ἀρχῆς τῆς συνεντεύξεως, αὐτὸ ἐσκέπτετο.

— Ὁ συχωρεμένος ὁ Μιχαλὶδς κάτι ἔκανε νὰ μοῦ δίνη, δὲν θυμοῦμαι τώρα...

Καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ λογιστήριόν του.

— Μὰ κι' ἐκεῖνος ὁ τεμπεντέρης ὁ γαμπρός σου μοῦ ἔφαγε δύο τάλλαρα, τώρα...

Καὶ ὠπλίσθη μὲ τὸ πελώριον κατὰστιχόν του.

— Εἶναι δίκιο νὰ τὰ κρατήσω... ἐσένα, ὅσα σοῦ δώσω, θὰ σοῦ φανοῦν χάρισμα.

Ἦνοιξε τὸ κατὰστιχον.

Αἱ κατάπυκνοι καὶ μαυροβολοῦσαι σελίδες τοῦ κατὰστίχου τούτου ὠμοιάζον μὲ πίνοντας ἀγρούς, μὲ γῆν ἀγαθὴν.

καλπουζανιές: απατεωνιές, πλαστογραφίες || **τεμπεντέρης:** ντεμπεντέρης· ἐδῶ, μὲ ειρωνικὴ σημασίᾳ, ὁ λεβέντης, ὁ ανοιχτοχέρης || **πίονες,** οἱ: εὐφοροί, αποδοτικότετοι

ΔΕΥΤΕΡΑ

Μαξίμου ομολογητού, Νεοφύτου, Ευγενίου μάρτυρος

21

ΤΡΙΤΗ

Τιμοθέου αποστόλου

22

ΤΕΤΑΡΤΗ

23

ΠΕΜΠΤΗ

Ξένης οσίας

24

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

Γρηγορίου του Θεολόγου

25

ΣΑΒΒΑΤΟ

Ξενοφώντος οσίου

26

ΚΥΡΙΑΚΗ

Ανακομιδή λειψάνων Ιωάννου του Χρυσοστόμου,
Κλήμεντος Αθηναίου
Διεθνής ημέρα μνήμης για τα θύματα του Ολοκαυτώματος

27

“Ο,τι ἔσπειρέ τις ἐν αὐτῷ, ἐκαρποφόρει πολλαπλασίως. Ἦτο, ὥς νὰ ἔκοπτε τις τὰ φύλλα τοῦ δενδρυλλίου, ἐκάστοτε ὅτε ἐγένετο ἐξόφλησις κονδυλίου τινός, ἀλλ’ ἡ ρίζα ἔμενεν ὑπὸ τὴν γῆν, μέλλουσα καὶ πάλιν ν’ ἀναβλαστήσῃ.

Ὁ κὺρ Μαργαρίτης εὔρε παρευθὺς τοὺς δύο λογαριασμούς.

— Ἐννιὰ καὶ δεκαπέντε μοῦ χρωστοῦσεν ὁ μακαρίτης ὁ ἄντρας σου, εἶπε, καὶ τὰ δυὸ τάλλαρα δανεικὰ κι’ ἀγύριστα τοῦ γαμπροῦ σου γίνονται...

Καὶ λαβὼν κάλαμον ἤρχισε νὰ ἐκτελῇ τὴν πρόσθεσιν πρῶτον καὶ τὴν ἀναγωγὴν τῶν ταλλήρων εἰς δραχμάς, εἶτα τὴν ἀφαίρεσιν ἀπὸ τοῦ ποσοῦ τῶν δέκα γαλλικῶν ταλλήρων.

— Κάνει νὰ σοῦ δίνω... ἤρχισε νὰ λέγῃ ὁ κὺρ Μαργαρίτης.

Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ εἰσῆλθε νέον πρόσωπον.

* * *

Ἦτο ἔμπορος Συριανός, παρεπιδημῶν δι’ ὑποθέσεις εἰς τὴν μικρὰν νῆσον. Ἄμα εἰσελθὼν διηυθύνθη μετὰ μεγίστης ἐλευθερίας καὶ θάρρους εἰς τὸ λογιστήριον, ὅπου ἴστατο ὁ κὺρ Μαργαρίτης.

— Τί ἔχουμε, κὺρ Μαργαρίτη;... Τ’ εἶν’ αὐτό; εἶπεν, ἰδὼν πρόχειρον ἐπὶ τοῦ λογιστηρίου τὸ γραμμάτιον τῆς πτωχῆς χήρας.

Καὶ λαβὼν τοῦτο εἰς χεῖρας:

— Συναλλαγματικὴ διὰ δέκα ἀγγλικὰς λίρας ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν, εἶπε καθαρᾶ τῇ φωνῇ, ποῦ εὐρέθη ἐδῶ; Κάμνεις καὶ τέτοιες δουλειές, κὺρ Μαργαρίτη;

— Γιὰ δέκα λίρες! ἐπανέλαβεν αὐθορμήτως ἡ θεια-Ἀχτίτσα, ἀκούσασα εὐκρινῶς τὴν λέξιν.

— Ναί, διὰ δέκα ἀγγλικὰς λίρας, εἶπε καὶ πάλιν στραφεὶς πρὸς αὐτὴν ὁ Ἑρμουπολίτης. Μήπως εἶναι δικό σου;

— Μάλιστα.

Ἡ θεια-Ἀχτίτσα, ἐν καταφάσει, ἔλεγε πάντοτε «ναί»,

ΔΕΥΤΕΡΑ

28

ΤΡΙΤΗ

29

ΤΕΤΑΡΤΗ

Των Τριών Ιεραρχών (σχολική γιορτή)

30

ΠΕΜΠΤΗ

Κύρου και Ιωάννου των Αναργύρων, Αρσενίου εν Πάρω

31

Φ εβρουάριος

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

Τρύφωνος μάρτυρος

1

ΣΑΒΒΑΤΟ

Η Υπαπαντή του Ιησού Χριστού

2

ΚΥΡΙΑΚΗ

Συμεών του Θεοδόχου

3

ἀλλὰ νῦν ἡπόρει καὶ αὐτὴ πῶς εἶπε «μάλιστα» καὶ ποῦ εὔρε
τὴν λέξιν ταύτην.

—Γιὰ δέκα ναπολεόνια θὰ εἶναι ἴσως, εἶπε δάκνων τὰ
χείλη ὁ κύρ Μαργαρίτης.

—Σοῦ λέγω διὰ δέκα ἀγγλικὰς λίρας, ἐπανελάβε καὶ
αὐθις ὁ Συριανὸς ἔμπορος. Παίρνεις ἀπὸ λόγια;

Καὶ ἔρριψε δεύτερον μακρὸν βλέμμα ἐπὶ τοῦ γραμματίου.

—Εἶναι σίγουρος παρᾶς, ἄρζ ἄν-κοντ ἄν, σοῦ λέγω. Θὰ
τὸ ἐξοφλήσης ἢ τὸ ἐξοφλῶ ἄμέσως;

Καὶ ἔκαμε κίνημα διὰ νὰ ἐξαγάγῃ τὸ χαρτοφυλάκιόν του.

—Μπορεῖ νὰ τὸ πάρῃ κανεὶς γιὰ ἑννέα λίρες... γαλλικές,
εἶπε διστάζων ὁ κύρ Μαργαρίτης.

—Γαλλικές; τὸ παίρνω ἐγὼ διὰ ἑννιὰ ἀγγλικές.

Καὶ στρέψας ὀπισθεν τὸ φύλλον τοῦ χάρτου, εἶδε τὴν
ὑπογραφὴν, ἣν εἶχε βάλει ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς, παρέλαβεν αὐτὴν
μὲ τὸ ὄνομα, τὸ φερόμενον ἐν τῷ κειμένῳ, καὶ τὴν εὔρε σύμ-
φωνον καί, ἀνοίξας τὸ χρηματοφυλάκιον, ἐμέτρησεν εἰς τὴν
χεῖρα τῆς θεία-Ἀχτίτσας, καὶ πρὸ τῶν ἐκθάμβων ὀφθαλμῶν
αὐτῆς, ἑννέα στιλπνοτάτας ἀγγλικὰς λίρας.

* * *

Καὶ ἰδοὺ διατὶ ἡ πτωχὴ γραῖα ἐφόρει τῇ ἡμέρᾳ τῶν Χρι-
στουγέννων καινουργῇ «ἄδολην» μανθῆλαν, τὰ δὲ δύο ὀρ-
φανά εἶχον καθαρὰ ὑποκαμισάκια διὰ τὰ ἰσχνὰ μέλη των καὶ
θερμὴν ὑπόδεσιν διὰ τοὺς παγωμένους πόδας των.

(1η δημοσίευση: εφημερίδα «Εφημερίς», 25 Δεκ. 1889)

ναπολεόνια: παλιά γαλλικά χρυσά εικοσόφραγκα || αὐθις: κατόπιν || αρ-
ζάν-κοντάν: χρήμα μετρητό || ἄδολη: μεταφορικά, αψεγάδιαστη, αλέκια-
στη || ὑπόδεσις, η: περιληπτικά, τα υποδήματα

